

Değerli zümrelerim bu çalışma;

Bakanlığın 6.Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Birinci Yazılı Konu Soru Dağılım Tablosundaki kazanımlar dikkate alınarak, yazılıda siz değerli zümrelerimin sorması muhtemel

soruları tahmin ederek öğrencilerimizin yazılıya hazırlanması için Millî Eğitim Bakanlığı 6.sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitabı esas alınarak hazırlanmıştır.

1. İslamiyet öncesinde güçlünün sözünün geçtiği, sosyal hayatta eşitsizliğin hâkim olduğu bir Arabistan vardı. Araplar, kabileler hâlinde yaşırdı. Her kabile kendisini diğerlerinden üstün görür ve aralarında oluşan kan davalarından dolayı birbirleriyle sürekli mücadele ederlerdi. Kız çocuklarına değer verilmez, köleleştirilen insanlar bir eşya gibi alınıp satılırdı. Dinî inançları putperestlikti, falcılık ve büyücülük de yaygındı.

İslamiyet öncesi bu döneme ne ad verilmiştir?

Cahiliye Dönemi

2. Hz. Muhammed (s.a.v)'e çevresi tarafından Muhammed-ül Emin unvanının verilmesinin nedeni nedir?

Güvenilir bir insan olması

3. Hicret nedir? Sebeplerini yazınız.

Mekkeli müşriklerin Müslümanlara dinlerini yaşamaları konusunda engeller çıkarmaları

4. Medineli Müslümanlar ile Mekkeli müşrikler arasında 624 yılında Bedir Savaşı yapıldı. Bu savaşta üç yüz kişilik Müslüman ordusu bin kişilik müşrik ordusunu mağlup etti. Savaş sonunda esir alınan Mekkeli müşriklerden okuma yazma bilenlerin her biri, on Müslüman'a okuma yazma öğretme karşılığında serbest bırakıldı.

Bu durum Hz. Muhammed(s.a.v.) 'in neye önem verdiğini gösterir?

Eğitime verilen önemi gösterir.

5. Ensar ve muhacir kavramlarının tanımını yapınız.

Mekke'den Medine'ye göç eden Müslümanlara Muhacir; Medine'de olup Mekke'den gelen Müslümanlara kardeşlik yapan yardımcı olanlara ise Ensar denir.

6. 628 yılında Müslümanların Kâbe'yi ziyaret etmek istemesi üzerine Mekkeli müşrikler ile Müslümanlar arasında gerginlik yaşandı. Yapılan görüşmelerin ardından Hudeybiye Antlaşması ile sorun çözüldü.

Buna göre Hudeybiye Antlaşması'nın önemi nedir?

Mekkeli müşrikler Müslümanların varlığını resmen hukuken tanımış oldular.

7. VEDA HUTBESİ'NDEN BÖLÜMLER

Ey insanlar! Kadınların haklarını gözetmenizi ve bu hususta Allah'tan korkmanızı tavsiye ederim. Sizin kadınlar üzerinde hakkınız, kadınların da sizin üzerinizde hakkı vardır.

Mü'minler! Sözümü iyi dinleyiniz ve iyi belleyiniz! Müslüman Müslüman'ın kardeşidir ve böylece bütün Müslümanlar kardeşirler.

Ey insanlar! ...Arapın Arap olmayana, Arap olmayanın da Arap üzerine üstünlüğü olmadığı gibi; kırmızı tenlinin siyah üzerine, siyahın da kırmızı tenli üzerinde bir üstünlüğü yoktur. Üstünlük ancak takvada, Allah'tan korkmaktır.

Buna göre Veda Hutbesi'nde hangi haklara dikkat çekilmiştir?

A) Kadın hakları

B) Eşitlik

8.Hz. Ebu Bekir döneminde yapılan faaliyetlerden üç tanesini yazınız.

A) Kur'an-ı Kerim kitap haline getirildi.

B) Yalancı peygamberlerle mücadele edildi.

C) İslamiyet ilk kez Arap yarımadası dışına yayılmaya başladı.

9. Halife nedir? Tanımlayınız.

Peygamberimizin vefatından sonra İslam Devleti'nin başına geçen yöneticilere denir.

10. Dört halifeyi sırasıyla yazınız.

Hiz. Ebu Bekir, Hiz. Ömer, Hiz. Osman ve Hiz. Ali

11. Adaletli yönetimiyle tanınan Divan teşkilatını kuran, devletin geniş sınırlara ulaşmasından dolayı da illere valiler ve kadılar atayan. Beytülmal adı verilen devlet hazinesi oluşturan, ilk kez düzenli bir orduyu kuran, Hicri takvimi hazırlatan, Arabistan dışında Suriye, Filistin, Mısır, İran'ı fethedip buralarda Müslümanlığın yayılmasını sağlayan halife kimdir?

Hiz. Ömer

12.

- Kıbrıs, Libya, Tunus ve Horasan fethedilmiştir. İslamiyet'in geniş sınırlara yayılması,
- Kur'an-ı Kerim'in çoğaltılması ihtiyacını doğurmuştur. Bu ihtiyacı karşılamak amacıyla Kur'an-ı Kerim çoğaltılarak bu bölgelere gönderilmiştir.
- Ayrıca ilk donanma kurulmuş, fetihlere de devam edilmiştir.

Yukarıda dönemde yapılan faaliyetler verilen halife kimdir?

Hiz. Osman

13. Döneminde iç karışıklıkların yaşandığı, Siffin Savaşı ve Hakem Olayı'nın yaşandığı halife kimdir?

Hiz. Ali

14. Emeviler, kendilerini üstün görüp aşırı Arap milliyetçisi bir politika izliyorlardı. Arap olmayan Müslümanları Mevali (azatlı köle) olarak görüyorlardı.

Bu durumun sonuçları nelerdir?

A) Türklerin İslamiyet'i kabulünün gecikmesi

B) Devletin yıkılmasını hızlandırması

15. Abbasilerin, Türklere, ordularında önemli görevler vermeleri. Abbasilerin, Türklere özel olarak "Samarra" adlı şehri kurmaları. Ayrıca sınır güvenliğini Türklerin sağlaması için de "Avasım" adlı sınır şehirlerini kurmalarının Türklerin hangi özelliğinden kaynakladığı söylenebilir?

Abbasiler Türklerin savaşı özelliğini fark edip yararlanmışlardır.

16. Abbasilerin çeşitli şehirlerde medreseler, kütüphaneler yapmaları Beytül Hikme'yi kurmaları hangi alana önem verdiklerinin göstergesidir?

Eğitim ve Kültür

17. Talas Savaşı'nın önemi nedir? Açıklayınız.

Abbasilerin Çinlilerle yaptığı Talas Savaşı'nda Türklerin Abbasileri desteklemeleri, Türklerin Müslüman olmasını hızlandıran bir gelişme olmuştur.

18. Türklerin Müslüman olmasını kolaylaştıran faktörler nelerdir? Yazınız.

- **Abbasilerin eşitlikçi ve anlayışlı bir politika uygulaması**
- **Türklerdeki Gök Tanrı inancı ile İslamiyet'teki Allah inancının birbirine benzemesi**
- **Türklerdeki cennet-cehennem kavramlarının İslamiyet'te karşılığını bulması**
- **Türklerdeki ölümden sonra hayata inanışın, İslamiyet'teki ahiret inancına uyması**
- **Türklerdeki dünyaya hâkim olma düşüncesi, İslamiyet'teki cihat anlayışına benzemesi**
- **Türklerdeki kurban kesmenin İslamiyet'te de olması**
- **Türklerde yasak olan hırsızlık, yalan söyleme, zina vb. olumsuz davranışların İslam dininde de haram sayılması**
- **Ticarette uğraşan Türklerin, ticaret yolları üzerindeki Müslüman tüccarlarla etkileşim içerisinde olması**

19. Karahan hükümdarı Satuk Buğra Han Müslümanlığı kabul ederek Abdülkerim Satuk Buğra Han adını almıştır. Devletin resmî dinini İslamiyet olarak kabul etmiştir.

Bu durum topraklarında yaşayan diğer Türk boylarını ve İslamiyet'i nasıl etkilemiştir?

İslamiyet'in Türkler arasında yayılması hızlanmıştır.

20. İlk Müslüman Türk Devleti hangisidir? Yazınız.

Karahanlılar Devlet

21.İslam öncesi Türk devletleriyle ilgili aşağıda verilen bilgilerin hangi Türk devletine ait olduğunu ilgili bölüme yazınız.

BİLGİ	HANGİ TÜRK DEVLETİ
I. Yerleşik hayata geçen ilk Türk devletidir.	
II. Hükümdarları Metehan döneminde ilk düzenli Türk ordusu kurulmuştur.	
III. Türk tarihinin ilk yazılı belgeleri olan Orhun abidelerini dikmişlerdir.	
IV. Tarihte Türk adıyla kurulan ilk Türk devletidir.	

22.Gazneli

Mahmut'un Abbasi Halifesinden "Sultan" unvanını almasının sebebi nedir? Yazınız.

Abbasi Halifesini Şii Büveyhoğullarına karşı koruması karşısında Abbasi Halifesi Gazneli Mahmut'a "Sultan" unvanı vermiştir.

23. Gazneli Mahmut, üç ay gece, üç ay gündüz olan bir diyardan gelen tüccarı huzura kabul ediyor. Uzak kuzey ülkelerini dolaşmış bir tüccar Gazneli Mahmud'un huzuruna geldiğinde "O uzak diyarda üç ay gece, üç ay gündüz olur." deyince Sultan, tüccarın kendisini kandırdığını zannederek öfkeleni. Tüccar söylediğinin doğruluğuna yemin edince Sultan da ona "Bana söylediğini müneccimbaşı da dinlesin, o inanmazsa sana en ağır cezayı veririm." dedi. Sultan, müneccimbaşı Birûni'yi huzura çağırttı. Birûni, çok yer gezmişti ama uzak kuzey ülkelerine gitmemiş, oradaki iklimi, gece ve gündüz durumunu o güne kadar kimseden dinlememişti. Tüccarın anlattığını dinleyince gözleri parladı, Allah'a şükretti. Birûni' nin tüccarı dinlerken sevindiğini görüp şaşırın Sultan "Ne diyorsun müneccimbaşı?" diye sordu. Ünlü bilgin önce bir elma istedi. Bu elmayı Sultan'a göstererek anlatmaya başladı "Efendim, dünyamız şu meyve gibi yuvarlak ve karşılıklı iki yönden hafifçe basıktır. Hesaplarıma göre kendi eksen etrafında 23 dakika 37 saniyelik bir eğimle döner. Bu durumda kutupların, belli dönemlerde uzun zaman güneşi görmemesi gerekir. O hâlde bu tüccarın anlattıkları doğrudur." Bunun üzerine Gazneli Mahmut ikna olmuş, tüccar da cezadan kurtulmuş ve birçok hediye ile mükâfatlandırılmıştır.

Refik ÖZDEK, "Türklerin Altın Kitabı", cilt 2 s.155 (Düzenlenmiştir.)

Bu durum Gazneliler hakkında neyin göstergesidir?

Bilime önem verdiklerinin göstergesidir.

24. Türklerin İslamiyet'i kabulü ile "Türk Cihan Hakimiyeti" düşüncesi hangi düşünce ile harmanlanmıştır?

Gaza ve Cihat anlayışı olarak devam etmiştir.

25. Türklerin İslamiyeti kabulü ile sosyal, hukuki ve kültürel alanlarda nasıl değişiklik yaşanmıştır?

İslamiyet'ten Önce	İslamiyet'ten Sonra
Kadın hakları yoktu	Kadın hakları ortaya çıktı
Kölelik yaygındı	Kölelik kaldırıldı.
Kan davaları yaygındı	Kan davaları kaldırıldı
Türk Cihan Hakimiyeti fikri	Gaza ve Cihat anlayışına dönüştü.

26. Karahanlılar Türkçeyi resmi dil ilan etmişlerdir. Türk-İslam tarihinde ilk medrese, ilk vakıf ve ilk posta teşkilatını kurmuşlardır. Buna göre Karahanlılar hangi alanlarda yenilik yapmışlardır?

A) Dil

B) Eğitim

C) Toplumsal Hayat

D) İletişim

27. Yusuf Has Hacıp tarafından Uygur alfabesi ile yazılan bu eser Türk-İslam edebiyatının ilk örneğidir. Mutluluk veren bilgi anlamına gelmektedir. İdeal bir devlet yönetiminin nasıl olması gerektiğini açıklayan öğretici bir eserdir.

Yukarıda hakkında bilgi verilen eserin adı nedir?

Kutadgu Bilig

28. Araplara Türkçe öğretmek amacıyla yazılan bu eser sadece bir sözlük değil aynı zamanda Türk tarihinin en zengin bilgi kaynaklarından biridir.

Yukarıda hakkında bilgi verilen eserin adı nedir?

Divan-ı Lügat-it Türk

29: İpek Yolu, Çin'in Şian şehrinde başlayıp Avrupa'ya kadar giden dünyaca ünlü bir ticaret yoludur. Bu ticaret yolu üzerinde ulaşım kervanlarla sağlanmıştır. İpek Yolu üzerinde başta ipek olmak üzere kâğıt, porselen, baharat gibi ürünlerin ticareti yapılır. Türkiye Selçuklu Devleti Anadolu'ya hâkim olduğu dönemde ticareti geliştirmek için çeşitli yerlere kervansaraylar yaptı. Kervansaraylarda üç gün konaklamak ücretsizdir. İnsanlara konaklama, dinlenme ve beslenme için hizmet verilmektedir. İpek Yolu, geçmiş dönemde kurulan devletler için önemli bir ekonomik gelir kaynağıydı. Bu sayede zenginleşen devletler vardı. Bu yüzden siyasi mücadelelere sahne oldu. Tarihte kurulan birçok Türk devleti, İpek Yolu için diğer devletlerle mücadele etti. İpek Yolu sayesinde Doğu ile Batı kültürü arasında etkileşim oldu. İnsanlar ticaret yaparken kendi kültürlerini de başka yerlere taşıdılar. Gittikleri yerlerde gördükleri kültürel özellikler ise kendi ülkelerine getirdiler. Coğrafi Keşiflerin yapılmasından sonra bu ticaret yolu önemini kaybetti.

Bu metinden hareketle İpek Yolu ile ilgili aşağıdaki soruları cevaplayınız.

- İpek Yolu'nun başladığı yer neresidir? **Çin'in Şian kenti**
- İpek Yolu'nu kullananlar nerede konaklamıştır? **Kervansaray**
- Devletler neden İpek Yolu'na sahip olmak istemişlerdir? **Ekonomik bakımdan önemli bir gelir kaynağı olduğu için**
- İpek Yolu hangi gelişme ile önemini kaybetmiştir? **Coğrafi keşiflerin yapılmasıyla önemini kaybetti.**

30. Gazneli Mahmut dönemin bilginlerini sarayında toplamıştı. Hatta bunlardan biri olan Biruni için "Sarayımın en değerli hazinesi" demiştir.

Buna göre Gaznelilerin neye önem verdikleri söylenebilir?

Bilime ve Bilim insanlarına değer verdiklerini gösterir.

31. Biruni yaşadığı yüzyılın en büyük matematikçisi olarak kabul edilir. Trigonometri alanındaki bazı bulgularına batılı matematikçiler ondan ancak iki asır sonra ulaşabilmiştir. Biruni astronomi, eczacılık ve tıp alanlarında da önemli çalışmalar yapmıştır.

Buna göre metinde Biruni'nin hangi kişilik özelliğine dikkat çekilmiştir?

Çok Yönlü

32. Karahanlılar İslamiyet'ten sonra da ordu yapılanmasında onlu sisteme devam etmiş, Türk olmayanlara orduda yer vermemiştir. Gaznelilerin, Karahanlıların aksine ordu teşkilatlarında yabancı askerlere görev vermeleri, devletin kısa sürede yıkılmasına neden olmuştur. Ayrıca Karahanlılar Türkçeyi resmî dil olarak kullanmışlardır.

Buna göre Karahanlıların hangi özelliklerine vurgu yapıldığı söylenebilir?

Milliyetçi

33. Anadolu'nun tarih boyunca yerleşim yeri olarak seçilmesinin sebeplerini yazınız.

Anadolu'nun elverişli iklim koşullarına ve verimli topraklara sahip olması, burayı bir cazibe merkezi hâline getirmiştir. Anadolu, geçmişten bugüne kadar Doğu ve Batı medeniyetleri arasında bir köprü vazifesi görmüştür. Bu durum Anadolu'ya sürekli olarak akınların düzenlenmesine dolayısıyla da Anadolu'yu birçok devletin ele geçirmek istemesine neden olmuştur.

34. İlk Müslüman Türk devletleri, İslam öncesi dönemde olduğu gibi hayvancılık, tarım ve madencilikle beraber ticarete de önem vermişlerdir.

Buna göre Ticaretin canlanması ve güvenliği için hangi binaları inşa etmişlerdir?

Kervansaray(Ribat)

35. Tuğrul Bey: Erzurum'da 1048 yılında Bizans ordusu ile savaştık. Anadolu'yu yurt edinme amaçlı yaptığımız savaş biz kazandık. Bizans ile yaptığımız ilk büyük savaş olan bu savaş ile Anadolu'nun kapısını araladık ve Anadolu'nun iç bölgelerine akınlar yaptık. Bu akınlar Anadolu'yu tanımamız ve fethetmemiz için bize çok katkı sağladı.

Yukarıda hangi savaş hakkında bilgi verilmiştir?

Pasinler Savaşı

36. Malazgirt Meydan Savaşı'nın sonuçları nelerdir?

- **Anadolu'nun kapıları biz Türklere tamamen açıldı.**
- **Anadolu Türk yurdu olmaya başladı.**
- **Bizans Avrupa'dan yardım istedi ve Haçlı Seferleri başladı.**
- **Türkiye Tarihi başladı.**

➤ **Anadolu'da Birinci Beylikler Dönemi başladı.**

➤ **37. Malazgirt Meydan Savaşı'nın önemi nedir? Açıklayınız.**

Anadolu'nun Türkleşmesi ve İslamlaşması açısından bir dönüm noktasıdır.

38. Malazgirt Meydan Savaşı'ndan sonra Anadolu'nun fethine katılan beyler, aldıkları yerlerde hangi beylikleri kurmuşlardır?

Çaka Beyliği, Saltuklular, Mengücekliler, Danişmentliler, Artuklular vb. beylikler kuruldu.

39. Danişmentlilerin Tokat Niksar'da Yağıbasan Medresesini kurmaları neye verdikleri önemi göstermektedir?

Eğitime verilen önemi göstermektedir.

40. Anadolu'da kurulan ilk Türk devletlerinin Anadolu'nun Türkleşmesindeki katkıları nelerdir? Açıklayınız.

- Anadolu'yu imar eden beylikler, Türk İslam kültürünü Anadolu'ya taşımışlar ve yaptıkları mimari eserlerle Anadolu'nun Türkleşmesine ve İslamlaşmasına katkıda bulunmuşlardır.
- Anadolu'daki küçük yerleşim yerlerini büyük Türk şehirleri hâline getirmişlerdir.
- Başta Bizans ve Haçlılar olmak üzere Türk yurdunu saldırılara karşı korumuşlardır.

41.....zaferi ile Türklerin Anadolu'daki hâkimiyetleri kesinleşirken Bizans'ın Anadolu'yu alma ümidi sona erdi. Bizans'ın savunmaya, Türklerin taarruza geçtiği zaferin ardından Avrupalılar artık Anadolu'ya Türkiye demeye başladı.

Yukarıda boş bırakılan yere hangi savaşın adı yazılmalıdır?

Miryokefalon Savaşı

42. Anadolu'nun yurt olmasında etkili olan savaşları yazınız.

A) Pasinler Savaşı

B) Malazgirt Savaşı

C) Miryokefalon Savaşı

43. Haçlı Seferlerinin dini, ekonomik ve siyasi sebeplerini yazınız.

Siyasi Neden	• Bizanslıların Türklere karşı Avrupa'dan yardım istemesi • Avrupalıların Türklerin batıya doğru ilerleyişini durdurmak istemesi • Derebeyliklerin güçlerini artırmak istemeleri
Ekonomik Neden	• Fakir olan Avrupalıların İslam dünyasının zenginliklerine sahip olmak istemeleri • Müslümanların kontrolündeki İpek ve Baharat Yolu'nu ele geçirmek istemeleri
Dini Neden	• Müslümanların elinde bulunan kutsal yerlerin (Kudüs ve çevresi) Hristiyanlarca geri alınmak istenmesi • Hristiyanlığı yaymak isteyen Kuluni tarikatının çalışması • Papa ve din adamlarının etkinliğini ve nüfuzunu (gücünü) artırmak istemesi
4. Sosyal Neden	• Yoksul ve topraksız olan köylülerin, yeni topraklar ve zenginlikler elde etmek istemeleri • Şövalyelerin, şan, şöhret ve macera isteği

44. Haçlı Seferlerinin dini, siyasi, ekonomik ve bilimsel sonuçlarını yazınız.

Siyasi Sonuç	• Haçlılar, bu seferler sonunda amaçlarına ulaşamadılar, Bizans, Türk ilerleyişine engel olamadı. • Yeni devletler kuruldu (İznik Rum, Trabzon Rum Pontus, İstanbul Latin Krallığı). • Derebeyler eski güçlerini yitirmişler, merkezi krallıklar güçlenmeye başlamıştır. • Coğrafi buluntuların başlamasında etkili olmuştur. • Türklerin Batı'ya (Avrupa'ya) yaptıkları seferler durdu.
Ekonomik Sonuçları	• Müslümanlarla Avrupalılar (Doğu-Batı) arasında ticari ilişkiler gelişti. • Akdeniz limanları önem kazandı. • Doğu'daki pek çok tarım ürünü ve meyveler Avrupa'da da yetiştirilmeye başlandı. • Haçlıların Anadolu ve Suriye'de yağmalama, yakıp yıkmaya ve insanları öldürmeleri İslam dünyasını yoksullaştırmıştır.
Dini Sonuç	• Sınıflar arası dengesizlik azaldı, halk arasındaki sınıf farkları ortadan kalktı. • Burjuva sınıfı güçlenmeye başladı. • Feodalizm (derebeylik) gücünü yitirmeye başladı.
Bilimsel Sonuç	• Avrupalılar Müslümanlardan pusula, kâğıt, top, barut gibi yeni buluşlar öğrendiler. Bunun sonucunda Avrupa'da düşünce, bilim ve sanatta büyük ilerlemeler oldu. • Avrupa İlkçağ kültürü ile tanıştı

45: Selçuklu sultanı Alparslan ve Melikşah Dönemi'nde vezirlik yapan Nizamülmülk'ün çalışmalarıyla Nizamiye Medreseleri kurulmuştur. Bu medreseler planları, teşkilatları ve müfredatlarıyla tarihte önemli bir yer tutar. Buna göre Selçukluların hangi alanda faaliyet gösterdikleri söylenilebilir?

Eğitim alanında faaliyet gösterdikleri görülür.

46. Kervansarayların devletlerin ekonomisi için önemi nedir? Açıklayınız.

Bu kervansaraylarda kalan tüccarların dinlenme, beslenme, sağlık ve temizlik ihtiyaçları üç gün boyunca ücretsiz olarak karşılanırdı. Kervansarayların içinde odalar, mescit, hamam, çeşme gibi bölümler ile hekim, veteriner, nalbant ve hayvanların bakımını yapan görevliler bulunurdu. Türkiye Selçukluları ticaret yollarında zarara uğrayan tüccarların kayıplarını karşılayarak ilk sigorta uygulamasını hayata geçirdiler. Tüccarları yolculukları boyunca rahat ettirmek ve her türlü tehlikeden korumak için önlemler aldılar.

47. Ahi Teşkilatı nedir? Açıklayınız.

Çeşitli meslek gruplarını bir araya getiren ve bir esnaf teşkilatı olan kurumdur. Anadolu toprakları üzerinde barış ve huzurun tesisinde önemli roller üstlenmiştir.

48. Mevlânâ Celâleddîn-î Rumî, Hacı Bektaş Veli, Yunus Emre vb. sufiler ile Ahi Evran ve Nasreddin Hoca gibi düşünürlerin Anadolu'nun yurt edinilmesinde katkıları nelerdir? Yazınız.

Anadolu Türklüğünün Moğol istilası nedeniyle zor günler geçirdiği dönemde eserleri ve samimi sohbetleriyle halka yol gösterdiler. İslam dininin özünü Anadolu insanına aktararak milletimizin birliğini ve bütünlüğünü korumasında önemli rol oynadılar.

49. Çin'in Xi'an (Şian) kentinden başlayarak Hazar Denizi'nin güneyinden ve kuzeyinden iki kol hâlinde Avrupa'ya uzanan tarihî ticaret yoludur. Kuzeyinden geçen kolu Kırım'a uğrarken, güneyinden geçen kolu Anadolu'yu boydan boya geçerek İstanbul'a kadar uzanmaktadır.

Hakkında bilgi verilen ticaret yolunun adı nedir? Yazınız

İpek Yolu

50.Hindistan, Kızıldeniz ve Mısır'dan Avrupa'ya uzanan ticaret yoludur.

Yukarıdaki boşluğa hangi ticaret yolunun adı yazılmalıdır?

Baharat Yolu

51. Harita nedir? Bir çizimin harita olabilmesi için hangi özelliklere sahip olması gerekir?

Yeryüzünün tamamının veya bir bölümünün kuşbakışı olarak belli oranda küçültülerek düzleme aktarılmasıdır. Bir çizimin harita olabilmesi için belli oranda küçültülmesi (ölçek), düzleme aktarılması ve kuşbakışı çizilmesi gerekir.

52. Matematik Konum (Mutlak Konum) nedir? Açıklayınız.

Mutlak konum; bir yerin paraleller ve meridyenler ile ifade edilebilen yani ekvatora ve başlangıç meridyenine göre belirlenen konumudur.

53. Paralel nedir? Özelliklerini yazınız.

Paralel	Özellikleri
Ekvatora paralel olarak birer derecelik açılarla geçirilen çemberlere paralel denir	• Ekvatorun kuzeyinde 90, güneyinde 90 olmak üzere 180 paralel vardır. • Ekvator başlangıç paralelidir (0°) ve Ekvator'dan uzaklaştıkça paralel dereceleri büyür. Ekvator'dan kutuplara doğru gidildikçe Dünya'nın şeklinden dolayı paralellerin boyları kısılır ve kutuplarda nokta halini alır. • Ardışık iki paralel arası mesafe Dünya'nın her yerinde 111 km'dir.

54. Meridyen nedir? Özelliklerini yazınız.

Meridyen	Özellikleri
İki kutup noktası arasında uzanarak paralelleri dik kesen yarım çemberlere meridyen denir.	• Başlangıç meridyeni, İngiltere'nin başkenti Londra yakınlarındaki Greenwich (Griniç) gözlemevi üzerinden geçen meridyendir ve 0° ile gösterilir. • Başlangıç meridyeninin doğusuna Doğu Yarım Küre, batısına Batı Yarım Küre denir. Doğu Yarım Küre'de 180 ve Batı Yarım Küre'de 180 olmak üzere toplam 360 meridyen yayı vardır. Başlangıç meridyeninden uzaklaştıkça meridyen dereceleri büyür. Ekvator'da meridyenler arasında 111 km mesafe vardır. • Ancak bu mesafe kutuplara gidildikçe azalır. Meridyenler yerel saat hesaplamasında da kullanılır ve her iki meridyen arasındaki zaman farkı 4 dakikadır.

55. Türkiye'nin matematik konumunu işaretleyiniz.

26-45 Doğu Meridyenleri, 36-42 Kuzey Paralelleri

56. Türkiye'nin matematik konumunun sonuçları nelerdir? Yazınız.

Ülkemizin güneyi mutlak konumuna bağlı olarak ekvatora daha yakındır. Bu nedenle güney kıyılarımız kuzey kıyılarıma göre daha sıcaktır. Ekvatordan kutuplara doğru gidildikçe sıcaklık azalır. Ayrıca ülkemizin mutlak konumuna bağlı olarak kuzeyden esen rüzgârlar sıcaklığı düşürürken güneyden esen rüzgârlar sıcaklığı artırır. Dağlarımızın güneşe bakan güney yamaçları kuzey yamaçlarından daha sıcaktır. Bu duruma bakı etkisi denir. Bunun yanında orta kuşakta yer almasından dolayı ülkemizde dört mevsim belirgin şekilde yaşanır.

57. Özel konum nedir? Açıklayınız.

Herhangi bir yerin kıtalara, okyanuslara, denizlere, yer şekillerine, yer altı kaynaklarına, ulaşım yollarına ve komşu ülkelere göre belirlenen konumudur.

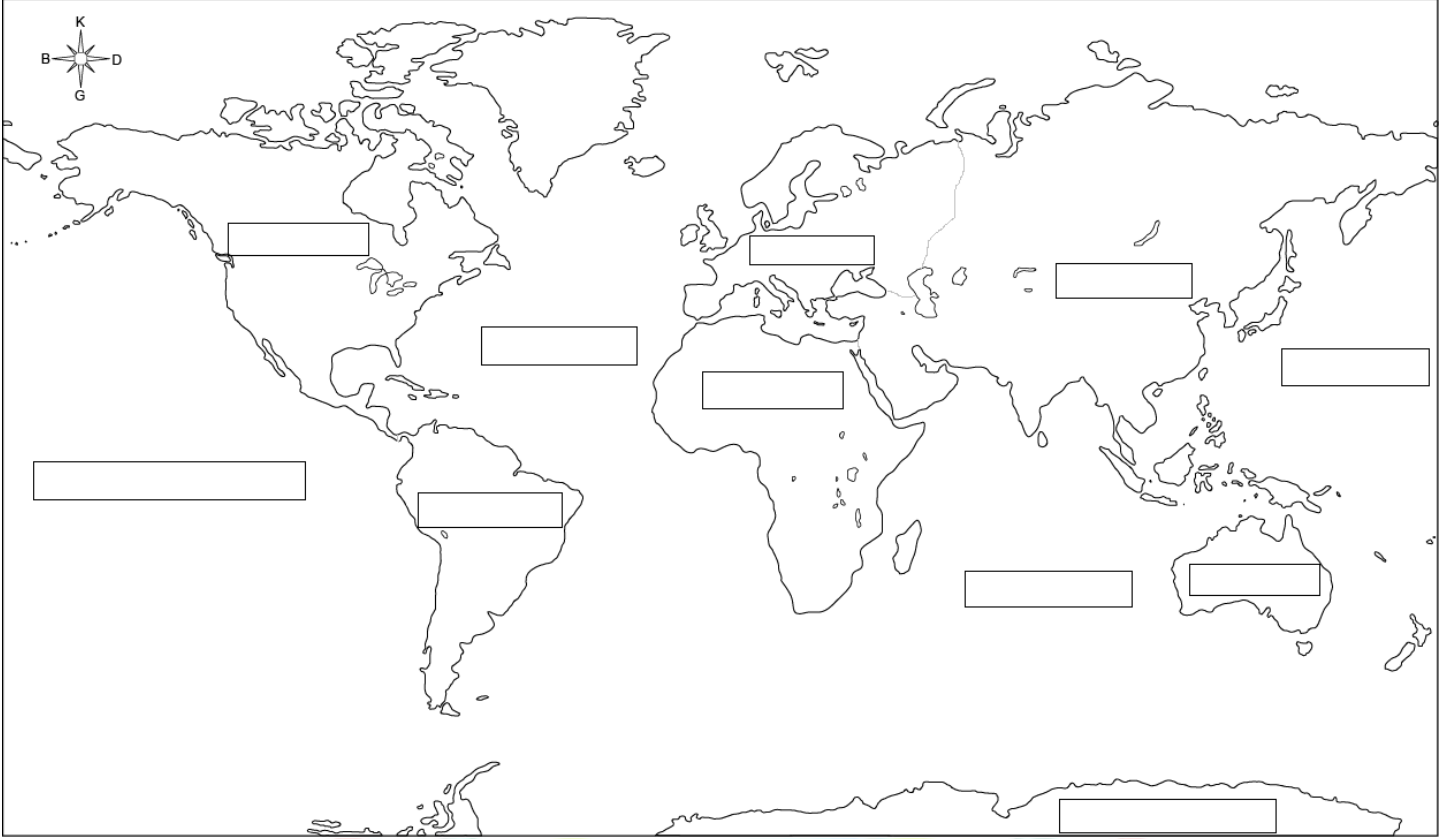
58. Türkiye'nin özel konumu nasıldır? Bilgi veriniz.

Ülkemiz Asya, Avrupa ve Afrika kıtalarının birbirine en çok yaklaştığı yerdedir. İstanbul Boğazı ve Çanakkale Boğazı ile kıtaları birbirine bağlayan önemli geçiş yollarını oluşturur.

59. Türkiye'nin özel konumunun sonuçları nelerdir? Yazınız.

Ülkemizin üç tarafı denizlerle çevrilidir. Denizler büyük nem kaynakları olduğu için yakın çevresinin sıcaklık ve yağış gibi iklim özelliklerini etkiler. Bu nedenle ülkemizde denizlerden uzaklaştıkça nemlilik azalarak karasal iklim özellikleri görülür. Kıyı kesimler ise denizin ılımanlaştırıcı etkisiyle daha yağışlı ve sıcaktır. Ülkemizin batıdan doğuya doğru yükseltilsinin artmasından dolayı doğuya doğru sıcaklıklar azalır. Ayrıca dağların doğu-batı yönünde uzanması ulaşımın da doğu-batı yönünde gelişmesine sebep olmuştur. Yer altı ve yer üstü kaynakları bakımından zengin olan ülkemiz aynı zamanda petrol zengini ülkelere yakın bir yerde yer alır. Bu nedenle petrol ve doğal gaz boru hatlarının geçiş noktasını oluşturur.

60.Dünya üzerinde yer alan kıta ve okyanusları ilgili yerlere yazınız.

61.Ülkemizde farklı iklim tiplerinin görülmesinin nedenleri nelerdir?

- A) Yükselti
- B) Denizellik- Karasallık
- C) Bakı
- D) Enlem
- E) Rüzgarlar
- F) Dağların uzanış yönü

62) Antalya'nın Sinop'tan daha sıcak olmasının nedeni nedir?

Enlem

63: Merhaba arkadaşlar ben Seda. Benim yaşadığım yerde yazlar sıcak ve kurak, kışlar soğuk ve kar yağışlı geçer. Bitki örtüsüne bağlı olarak bizim buralarda özellikle küçükbaş hayvancılık yaygındır. İnsanlar tarlalarında arpa, buğday ve şekerpancarı yetiştirir.

Metne göre, Seda'nın yaşadığı yerde hangi iklim tipinin görüldüğünü yazınız.

Karasal İklim

64.Ülkemizde batıdan doğuya doğru gittikçe sıcaklığın azalmasının sebepleri nelerdir?

Yükselti

65.İzmir ile Kayseri yaklaşık aynı enlemde olmasına rağmen Kayseri'nin daha soğuk olmasının nedeni nedir? Açıklayınız.

Kayseri'nin yükseltisinin daha fazla olması ve denizden uzak olması.

66.Ülkemizde kuzeyden esen rüzgarların sıcaklığı düşürmesi, güneyden esen rüzgarların ise sıcaklığı yükseltmesinin sebebi nedir?

Ülkemizin Kuzey Yarımkürede olmasının sonucudur.

67.Ülkemizde Ege, Karadeniz ve Akdeniz Bölgelerinde dağların uzanış yönü ulaşım ve sıcaklığın dağılışını nasıl etkiler? Açıklayınız.

Ege Bölgesinde dağlar denize dik uzandığı için denizin ıltıcı etkisi iç kesimlere kadar sokulur fakat Akdeniz ve Karadeniz Bölgesinde dağlar denize paralel uzandığı için denizin ıltıcı etkisi iç kesimlere sokulamaz.

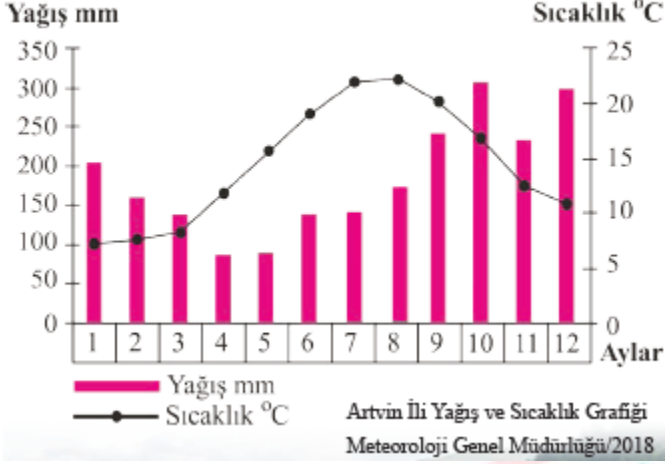
68.Ülkemizde genellikle güney cepheli evlerin tercih edilmesinin nedeni nedir? Açıklayınız.

Ülkemiz Kuzey yarımkürede yer aldığı için ülkemizde güneye bakan taraf daha fazla güneş alır. Bu duruma Bakının etkisi denir.

69.

	Akdeniz İklimi	Karadeniz İklimi	Karasal İklim
Yaz- Kış Sıcaklığı	Yazlar sıcak ve kurak, kışlar ılık ve yağışlıdır.	Her mevsim yağışlıdır. En fazla yağışı sonbahar mevsiminde alır.	Yazlar sıcak ve kurak, kışlar soğuk ve kar yağışlıdır.
Bitki Örtüsü	Makidir.	Bitki örtüsü ormandır.	Bitki örtüsü bozkır (step) dir.
Tarım Ürünleri	Zeytin, üzüm, incir,pamuk,turunçgiller	Çay, fındık, mısır	Buğday, arpa, şeker pancarı, nohut, mercimek
Konut Tipleri	Taş evler	Ahşap evler	Kerpiç evler

KARADENİZ İKLİMİ

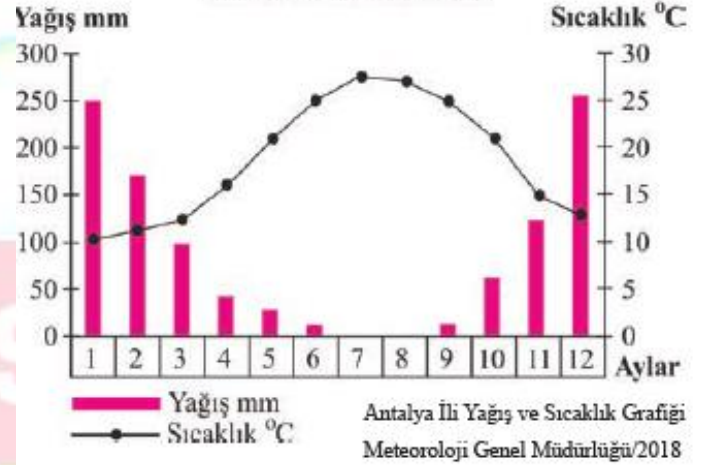
70. Yandaki grafiği yorumlayınız.

- Her mevsim yağışlı, en yağışlı mevsim kış
- En sıcak aylar Temmuz ve Ağustos
- Sıcaklık 0 derecenin altına düşmez.

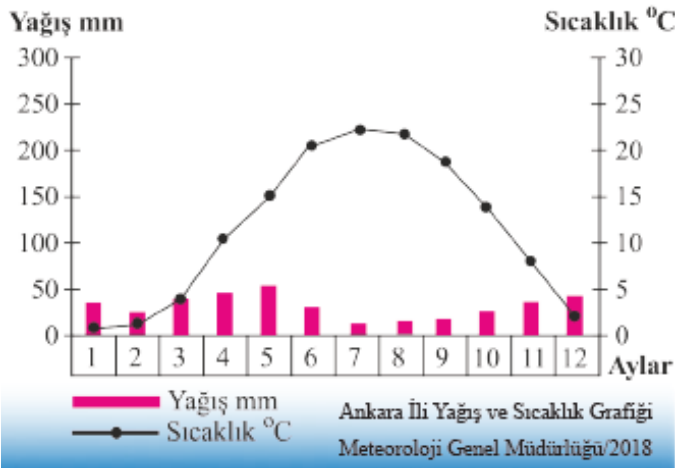
71. Yandaki grafiği yorumlayınız.

- Sonbahar ve kış ayları yağışlıdır.
- Yazın sıcak ve kuraktır. En sıcak ay Temmuzdur.
- Kışları ılık geçmektedir.

AKDENİZ İKLİMİ

KARASAL İKLİM

72. Yandaki grafiği yorumlayınız.

Yazlar sıcak ve kurak geçmektedir.

Kışın sıcaklık 0 derecelere düşer.

Yağış az olmakla beraber en fazla yağış Nisan ve Mayıs aylarındadır.